

Platon: Fra 'Sokrates' forsvarstale'

I 399 f.Kr. blev Sokrates anklaget for gudsbespottelse og for at fordærve ungdommen. Herunder et uddrag af den forsvarstale, som han ifølge Platon holdt.

5

Det kan forekomme mærkeligt, at jeg, når jeg går rundt og giver privat vejledning og blander mig i private anliggender, så ikke vover at stille mig op i folkeforsamlingen og rådgive staten dér. I har mange gange hørt mig give grunden hertil. Jeg får et guddommeligt eller åndeligt tegn, som Meletos har gjort nar af i sin anklage. Det begyndte, da jeg var barn. Det er en stemme, og når den taler, holder den mig tilbage fra noget, jeg er ved at gøre, men den tilskynder mig aldrig til at gøre noget. Det er dette, der har hindret mig i at deltage i offentlige anliggender, og jeg mener, at det var ganske rigtigt, at den gjorde det. For I kan være sikre på, athenske mænd, at hvis jeg for længe siden havde forsøgt at tage del i politik, ville jeg for længe siden være død og ikke have gavnet hverken jer eller mig selv. Bliv ikke vrede på mig, fordi jeg taler sandt; intet menneske, som oprigtigt modsætter sig jer eller nogen anden folkemængde og forhindrer, at mange uretfærdige og ulovlige handlinger finder sted i staten, vil overleve. Den, der virkelig vil kæmpe for retfærdigheden, må leve et privat og ikke et offentligt liv, hvis han blot for en kort tid skal overleve.

10

15

20

25

30

Jeg vil give jer stærke beviser herpå – ikke ord, men det, I sætter pris på, nemlig kendsgerninger. Hør, hvad der hændte mig, så I kan vide, at jeg ikke af frygt for døden i strid med det retfærdige vil give efter for noget menneske, selv om jeg straks måtte dø, fordi jeg ikke giver efter. Det, jeg vil fortælle, vil I nok finde stødende og kedeligt, men det er sandt. Jeg har aldrig beklædt noget embede i staten, men jeg tjente som medlem af prytnrådet, og vores fyle, Antiochis, havde formandskabet på det tidspunkt, hvor I ønskede at stille de ti generaler, der havde undladt at samle de overlevende op efter søslaget, for retten samlet.¹ Dette var ulovligt, som I alle senere erkendte. Jeg var det eneste medlem af formandskabet, der modsatte mig, at I gjorde noget i strid med lovene, og jeg stemte imod det. Talerne² var rede til at rejse sag mod mig og føre mig bort, og jeres tilråb æggede dem frem; men jeg mente, at jeg burde løbe enhver risiko på lovens og retfærdighedens side frem for af frygt for fængsel eller død at slutte mig til jer, når I var i færd med noget uretfærdigt. Dette skete, mens staten endnu var et demokrati.

35

Da oligarkiet blev indført,³ lod de tredive mig og fire andre tilkalde til rådhuset og befalede os at hente Leon fra Salamis, for at han kunne henrettes. De gav mange sådanne ordrer til mange mennesker for at gøre så mange som muligt til deres medskyldige. Da viste jeg igen – ikke i ord, men i handling – at døden ikke er noget, jeg overhovedet bekymrer mig om, for at sige det rent ud, men det eneste, der ligger mig på hjerte, er ikke at gøre noget uretfærdigt eller ugudeligt. Den regering, magtfuld som den var, skræmte mig ikke til at gøre noget forkert. Da vi forlod rådhuset, gik de fire andre til Salamis og hentede Leon, men jeg gik hjem. Jeg kunne være blevet henrettet for dette, hvis ikke regeringen kort efter var faldet. Der er mange, som kan bevidne disse begivenheder.

40

Apol. 31D-32E. Efter J. M. Cooper (red.): Plato – Complete Works, Indianapolis (1997) samt M. Cl. Gertz: Platon – Sokrates' Forsvarstale, Kbh. (1953)

¹ Hentyder til 'Strateg-processen' i 406. Grundet folkestemningen blev 8 strateger kollektivt dødsdømt for forsømmelighed, idet de efter et søslag pga. storm ikke havde kunnet bjerge de faldne athenere.

² De ledende politikere

³ De 30-tyranter: Et oligarkisk regime, der blev indsat i Athen i 404 f.Kr. af spartanerne efter athenernes nederlag i Den peloponnesiske Krig. Deres styre blev væltet i 403 f.Kr. og demokratiet genindført.